

A NOT PLANNED PROJECT

UN PROJETE NO PREVIST

Emanuela Ascari

2017

TRACES OF A NOT PLANNED PROJECT
TRACES D'UN PROJECTE NO PREVIST

Emanuela Ascari

Residenza d'artista | Residència d'artista
20 de setembre - 20 d'octubre de 2017

Residenza di ricerca realizzata nell'ambito del primo concorso pubblico per la selezione di artisti/creativi per partecipare al programma di residenze artistiche presso Convent de les Arts 2016-2017 del Comune di Alcover, Alt Camp, Catalogna

Residència de recerca realitzada dins l'àmbit de la primera convocatòria oberta per a la selecció d'artistes/creadors per participar en el programa de residències artístiques al Convent de les Arts 2016-2017 de l'Ajuntament d'Alcover, Alt Camp, Catalunya

Progetto realizzato in collaborazione con Associazione artéco
Projecte realitzat en col.laboració amb Associazione artéco

Convent de les Arts, 2017

Report a cura di Anton Roca | Relació a càrrec d'Anton Roca
Edizione artéco in esemplare unico (PDF digitale) | Edició artéco en exemplar únic (PDF digital)
Progetto grafico ed impaginazione | Projecte gràfic i maquetació: m.p.f. 2017
Traduzioni a cura di artéco | Traduccions a càrrec d'artéco

© delle opere riprodotte | de les obres reproduïdes: Emanuela Ascari
© dei testi | dels textes: Emanuela Ascari
© delle fotografie-documentazione | de les fotografies-documentació: gli autori | els autors

artéco

A NOT PLANNED PROJECT

UN PROJETE NO PREVIST

Emanuela Ascari

2017

Emanuela Ascari
TRACES OF A NOT PLANNED PROJECT
TRACES D'UN PROJECTE NO PREVIST

Spunti di ricerca durante la residenza artistica presso il Convent de les Arts di Alcover, Catalunya.
[20 settembre - 20 ottobre 2017]

Chiamata a confrontarmi con il territorio di Alcover e con il suo patrimonio culturale e identitario, l'intenzione è stata di farmi suggerire dal luogo su cosa soffermarmi e quale direzione far prendere a lavoro. È poi facile che si ponga attenzione a questioni che già fanno parte della propria ricerca, proseguendo un discorso di cui questa esperienza diviene uno dei capitoli.

Marc Caparò, che studia, mappandole, le antiche costruzioni rurali del territorio di Alcover, mi ha introdotto all'antico uso di un complesso sistema di distribuzione dell'acqua per irrigare i campi attraverso un ampia infrastruttura di canalizzazioni che si dirama su tutto il territorio.

Ho da qui iniziato ad esplorare il territorio camminando lungo queste antiche canalizzazioni, oggi perlopiù in disuso e vuote mentre l'acqua scorre in tubature di pvc e riaffiora solamente in grandi cisterne rettangolari o circolari che costellano il territorio. Il loro labirintico tracciato mi ha portato fuori dal paese, oltre la ferrovia, e oltre la superstrada, nei campi di ulivi e nocioli, permettendomi di osservare l'uso della terra e l'agricoltura, uno degli ambiti della mia ricerca degli ultimi anni.

. Quali le politiche e le pratiche agricole in questi luoghi?
. Quale la sensibilità per una materia vivente quale la terra?

La terra è un patrimonio vitale di cui avere cura ma l'industrializzazione dell'agricoltura e l'agrochimica hanno portato a conseguenze ben visibili anche in questi paesaggi. L'abbondante uso di diserbante, fitofarmaci e fertilizzanti di sintesi, usati per lo più senza essere messi a conoscenza delle conseguenze, stanno riducendo la biodiversità e avvelenando i suoli, le acque, il cibo, e quindi l'uomo stesso. La terra è sempre meno fertile,

lo si vede anche dal colore, sempre più chiara, fatta di materia per lo più minerale e povera di materia organica, come i deserti. E l'uomo sta a poco a poco diventando malato e sterile come le terre da cui proviene il cibo. Siamo ad un vicolo cieco. Altra conseguenza di questo tipo di industria sono i cambiamenti climatici, di cui siamo testimoni in questo caldo-estivo autunno. Cambia il clima, e cambia la necessità di acqua, e anche l'irrigazione sempre più massiccia sta avendo altre conseguenze: salinizzazione, mineralizzazione dei suoli. Il benessere dell'uomo dipende dal delicato equilibrio fra salute ed ecologia, e non può prescindere dal benessere del territorio in cui l'uomo vive e agisce, e dove coltiva il proprio cibo. Dovremmo imparare a rivalutare la qualità delle nostre vite, lo stare bene, il benessere, su parametri qualitativi e non economico-mercantili. E se l'accumulazione di valore non fosse misurata in denaro, ma in salute della terra, del territorio e delle persone che ci vivono?

Che valore possiamo dare all'acqua e all'aria pura, ad un ambiente preservato e ricco di biodiversità? Sono esse forme di ricchezza che portano benessere?

Fare una buona agricoltura è un atto ecologico, politico e sociale. Significa custodire un patrimonio. E perché parlare di questo attraverso l'arte? Perché la salute, l'attenzione all'ambiente in cui si vive e la coscienza ecologica sono una questione culturale, e l'arte può favorire spazi di confronto e produzione di pensiero.

Il paesaggio è caratterizzato dalla presenza di grandi cisterne, più o meno moderne, per la raccolta dell'acqua. Non essendo più l'agricoltura il lavoro primario per la comunità ed essendo diventato in gran parte una attività secondaria e del tempo libero, queste cisterne vengono utilizzate come piscine. Cambia l'economia, cambia l'agricoltura, cambia l'uso del tempo.

Ho individuato una di queste cisterne, lasciata vuota, e ho coinvolto un gruppo di persone per camminare insieme verso la cisterna, entrarci dentro e realizzare così un'immagine fotografica significativa del percorso di ricerca svolto.

Emanuela Ascari
TRACES OF A NOT PLANNED PROJECT
TRACES D'UN PROJECTE NO PREVIST

Apunts per a la recerca durant la residència artística al Convent de les Arts d'Alcover, Catalunya.
[20 de setembre - 20 d'octubre 2017]

Convidada a establir una relació amb el patrimoni cultural i identitari d'Alcover, la intenció inicial ha estat la de rebre els suggeriments que el lloc m'oferia, a fi i efecte de donar una direcció o una altra a la recerca. Ha estat doncs, d'aquesta manera que la recerca d'Alcover s'ha empeltat, com un capítol més, amb la recerca i els arguments treballats amb continuïtat des de fa temps. Marc Caparó, que estudia tot fent-ne una geolocalització, les barraques i els masos del territori d'Alcover, m'ha introduït a l'antic ús i, alhora, al complex sistema de distribució de l'aigua de regadiu que, mitjançant una estructura de recs i séquies, es desenvolupa per tot el territori. He iniciat a explorar-lo caminant, tot seguint l'antic traçat on passa l'aigua per regar els camps i els horts. Per la major part, aquesta important estructura es troba en estat d'abandó, ja que l'aigua escorre dintre els nous tubs de plàstic, per sorgir novament a les basses, rodones o rectangulars, que, com una constel·lació caracteritzen aquest territori. El traçat laberíntic dels recs i les séquies m'ha adreçat fora del poble, en vers els camps de conreu on creixen avellaners i olivers. Una exploració que m'ha permès d'observar l'ús que es fa de la terra i l'agricultura que s'hi practica. Un àmbit, aquest, del que m'estic ocupant en els darrers anys.

¿Quines polítiques i pràctiques agrícoles s'apliquen en aquest territori?

¿Quina és la sensibilitat envers una matèria viva, com ho és la terra?

La terra és un patrimoni vital que cal cuidar. La industrialització de l'agricultura i l'agroquímica han creat consequències ben visibles, fins i tot en aquest paisatge. L'abús de pesticides, herbicides i fertilitzants de síntesi estan reduint la biodiversitat i enverinant el sòl, l'aigua, els productes i, per tant, l'ésser humà. La terra és cada cop menys fèrtil

- fet que es pot apreciar ja des del color sempre més clar -, amb més matèria mineral i pobre de matèria orgànica, com el desert. L'ésser humà corre el risc d'esdevenir estèril com la terra que ens nodreix. Ens trobem en un carrer sense sortida. Una altra conseqüència de l'explotació industrial de la terra són els canvis climàtics, dels que en som testimonis en aquesta tardor de la calor estiuena. Canvia el clima i canvia també la necessitat d'aigua. La gran quantitat d'aquesta, emprada per regar intensivament està comportant altres conseqüències, com ara la salinització i l'excessiva mineralització del sòl. El benestar de l'ésser humà depèn del delicat equilibri necessari entre salut i ecologia i no pot prescindir del benestar del territori en el què els éssers humans viuen i actuen. Hem d'aprendre a revalorar la qualitat de les nostres vides, a estar bé, amb uns nous paràmetres, més qualitatius que no pas econòmics i mercantils.

¿Si l'acumulació de valor no estés únicament mesurada en diners, sinó en salut de la terra, del territori i de les persones que hi viuen? ¿Quin valor podem donar a l'aigua, a l'aire net, a un ambient ric en biodiversitat?

¿Podrien ser aquestes les noves formes de riquesa que portin benestar?

Practicar una bona agricultura és un acte ecològic, polític i social. Significa tenir cura del patrimoni heretat dels pares per la humanitat en esdevenir. Perquè doncs, parlar d'aquests temes des de l'art? Perquè la salut, l'atenció al medi ambient i la consciència ecològica són una qüestió cultural. L'art pot afavorir la creació d'espais de debat i de producció de pensament.

Aquella constel·lació de basses, més o menys modernes, per conservar l'aigua i que caracteritza el paisatge d'Alcover, més que per un ús agrícola, es fan servir avui com a piscines. Conseguentment al fet que l'agricultura no és un treball primari per la comunitat. Ans al contrari, s'ha convertit, per una part majoritària, en una activitat secundària o del lleure. Canvia l'economia, canvia l'agricultura, canvia la manera d'emprar del temps.

He escollit una d'aquestes basses, que està buida, per realitzar un treball més i que s'ha dut a terme mitjançant la col·laboració d'un grup de persones amb qui hem caminat per arribar a la bassa, entrar-hi i fer una fotografia significativa del procés de recerca desenvolupat.

Emanuela Ascari . Camí sense sortida, fotografia | 2017

Azioni, immagini e installazioni realizzate durante la residenza:

- Vies d'aigua, esplorazione e proiezione di n.78 immagini in sequenza..
- 1 h avellanes, spigolatura di nocciola per 1 ora ed esposizione del raccolto. Tavolo 1
- Petit sol, immagine fotografica digitale, 2017. Da realizzare stampa fotografica 70x50 cm.
- Terres vermelles, polveri di terre raccolte ad Alcover durante le esplorazioni e setacciate su un tavolo (performance). Tavolo 2
- Camí sense sortida, immagine fotografica digitale, 2017
- Vivo, 4 lettere di cartone per manifestare per la propria vita, 2017.

Accions, imatges i instal.lacions realitzades durant la residència:

- Vies d'aigua, exploració i projecció en seqüència de 78 imatges.
- 1 h avellanes, espigolada d'avellanes i exposició de la quantitat recollida. Taula 1
- Petit sol, imatge fotogràfica digital, 2017. Per imprimir una fotografia digital de 70x50 cm.
- Terres vermelles, pols de terres recollides a Alcover durant les exploracions del territori i passades pel sedàs damunt d'una taula (performance). Taula 2
- Camí sense sortida, imatge fotogràfica digital, 2017
- Vivo, 4 lletres de cartó per manifestar-se en favor de la pròpia vida, 2017.

Emanuela Ascari . Petit sol, fotografia | 2017

PRESENTAZIONE DELLA RICERCA

La presentazione della ricerca è stata pensata come un racconto, proiettando le immagini dell'esplorazione lungo le canalizzazioni dell'acqua, articolando riflessioni legate all'agricoltura e alla terra, e presentando altri spunti di riflessione su due diversi tavoli.

Sul primo tavolo, una quantità di nocciole pari ad una 1h di raccolta eseguita a mano.

Sul secondo, uno strato di polveri di terre raccolte nel territorio e setacciate durante la presentazione.

TAVOLO 1 . 1 h avellane

Sono arrivata ad Alcover nel periodo in cui si raccolgono le nocciole. Dopo un primo raccolto ne cadono altre, che vengono raccolte o lasciate a terra a seconda del prezzo con cui vengono vendute di anno in anno. Il tempo di lavoro necessario ad una seconda raccolta ha un costo e se non è conveniente non si fa. Se dal punto di vista economico il tempo di una persona viene quantificato in denaro, per un artista è diverso, un artista ha tempo. Siccome quest'anno il prezzo delle nocciole è molto basso, e non vale la pena per i coltivatori fare un secondo raccolto, ho deciso di usare il mio tempo per spigolare, raccogliere ciò che è caduto dopo il primo raccolto.

Esposte sul tavolo vi sono le nocciole raccolte a mano nel tempo di 1h.

Che valore ha il tempo?

Che valore ha un elemento naturale quale una pianta e il suo frutto, la noccia?

Questo elemento naturale ha un valore ecologico, ambientale, un valore intrinseco che non ha niente a che vedere con il valore economico attribuito che invece cambia a seconda delle fluttuazioni del mercato internazionale.

Le piante hanno inoltre un valore nutrizionale, il valore calorico. Attraverso la fotosintesi le piante trasformano l'energia luminosa, la luce-calore, in energia chimica, producendo molecole organiche, lo zucchero, base della vita, che misuriamo in calorie (= da calore). Esse son

capaci di assorbire e accumulare l'energia solare e di trasformarla in bio-massa, in materia, di cui ci cibiamo. Le piante rendono perciò disponibile e assimilabile l'energia solare al regno animale, al corpo umano, e sono la nostra fonte di energia vitale. L'uomo si ciba di Sole attraverso le piante.

Tra i frutti della nostra alimentazione, la noccia è uno di quelli a più alto contenuto calorico. La noccia è di fatto un concentrato di energia solare, è un piccolo sole.

TAVOLO 2 . Terres vermelles

Una delle caratteristiche più visibili quando si arriva ad Alcover è il colore rosso della terra. Una terra che, se osservata invece con attenzione, svela incredibili sfumature, espressione di una complessità frutto dei millenni e attuali processi di rimescolamento tra materia minerale e organica, che uniscono il passato e il presente di un territorio (i substrati rocciosi, con la vegetazione e con l'uso umano che se ne fa).

Sulla superficie della Terra affiorano ere geologiche come sui nostri volti caratteri genetici conosciuti e sconosciuti, il sopracciglio di un trisavolo, o lo sguardo di tuo padre, espressione di migrazioni e ibridazioni, biologiche e culturali. Che cos'è dunque un'identità?

Lasciandomi direzionare da un puro sentimento estetico, ho raccolto terre di diversi colori incontrate durante le mie esplorazioni, che ho poi setacciato su di un tavolo in un atto performativo.

I tavoli e le immagini proiettate sono rimaste allestite e lo studio aperto al pubblico fino al mese di novembre 2017.

PRESENTACIÓ DE LA RECERCA

La presentació de la recerca s'ha pensat com una narració, projectant les imatges, fruit de l'exploració del lloc, que proposen un seguit de reflexions vinculades a la terra i a l'agricultura. Altres arguments de reflexió s'han plantejat al damunt de dues taules.

Damunt la primera, les avellanes espigolades durant 1 hora de feina. Sobre la segona, un estrat de terres, recollides en diferents indrets del territori, de diferents colors i passades pel sedàs.

TAULA 1 . 1 h avellanes

He arribat a Alcover en el període en el qual es pleguen les avellanes i m'he adonat que després de la primera collita, d'altres en cauen encara. El temps de treball necessari per a una segona passada té un cost que determinarà que aquestes avellanes es recullin o no, segons el preu amb el qual es paguin.

Si des del punt de vista econòmic el temps d'una persona es quantifica amb diners, per a un artista és diferent. L'artista transforma la realitat tot atribuint-li un valor simbòlic, estètic. Un artista té temps.

Com que enguany el preu de les avellanes és molt baix, raó per la qual no s'hauria fet la segona passada, he decidit de dedicar un temps a espigolar.

Damunt la taula, les avellanes plegades en el temps d'una hora.

¿Quin valor té el Temps?

¿Quin valor té un element natural, com ara una planta i el seu fruit, l'avellana?

L'element natural té un valor ecològic, ambiental i també nutricional: el valor caloríic. Un valor intrínsec que no té res a veure amb el valor econòmic atribuït i que, a més, fluctua segons els moviments del mercat internacional. Les plantes tenen la capacitat d'absorir i acumular l'energia solar per transformar-la en bio massa. És a dir, en la matèria de què ens nodrim. Per mitjà de la fotosíntesi, les plantes transformen l'energia lluminosa -la llum/calor- en energia química i orgànica, tot produint molècules orgàniques com el sucre que és bàsic per a la vida i que mesuren en calories (= calor).

Les plantes són la nostra font principal d'energia vital,

tot fent que l'energia solar sigui disponible i, al mateix temps, assimilable per part del regne animal i, per tant, pel cos humà.

L'home es nodreix de sol per mitjà de les plantes. Entre els fruits de què ens nodrim, l'avellana és un dels que té un contingut caloríic més elevat. L'avellana és un concentrat d'energia solar. Un petit sol.

TAULA 2 . Terres vermelles

Una de les característiques més visibles que hom pot copsar quan arriba a Alcover és el color vermell de la terra. Una terra que només si observada atentament desvela matisos increïbles de color a partir d'aquell genèric vermell inicial. Una àmplia gradació de tonalitats fruit de la complexitat de processos mil·lenaris, com també actuals, dels que en resulta la barreja de les matèries minerals i orgànica. Una barreja que uneix els temps passat i present del territori [els estrats de roques, la terra amb la vegetació i la relació amb l'ésser humà que la treballa].

L'estudi del sòl, des del punt de vista científic, és un dels més difícils, ja que és com forçar el caos amb l'intent de donar-li un ordre. Així com és un caos la genètica [em refereixo al fet hereditari d'aquesta ciència], ja que els caràcters genètics repareixen i es modifiquen amb una gran diversitat -biodiversitat- i es manifesten en individus que són l'expressió d'una vitalitat migrant i hibridant.

Característiques, aquestes, que són evidents ja sigui sobre la superfície de la terra, amb la successió de les diverses eres geològiques, com en el fet de configurar-se els caràcters genètics, coneguts i desconeguts, en els nostres rostres: les celles d'un avantpassat llunyà o els ulls, més propers, del teu pare... ¿Què és, doncs, la identitat, biològicament i cultural, parlant?

Deixant-me portar per un pur sentiment estètic, he recollit terres diferents i n'he organitzat, damunt d'aquesta taula, la pols filtrada dels diversos colors sobre els quals he caminat per descobrir el territori.

Les dues taules i les imatges projectades s'han ofert a la visita del públic durant tot el mes de novembre de 2017.

TAVOLO 1 | TAUЛА 1
1 h avellanes

Tavolo 1 | Taula 1
1 h avellanes
Emanuela Ascari | 2017
Foto: Emanuela Ascari

Tavolo 1 | Taula 1
i h avellanes
Emanuela Ascari | 2017
Foto: Marc Caparó Roca

Tavolo 1 | Taula 1

i h avellanes

Emanuela Ascari | 2017

Foto: Emanuela Ascari

TAVOLO 2 | TAULA 2
Terres vermelles

Tavolo 2 | Taula 2
Terres vermelles
Emanuela Ascani | 2017
Foto: Emanuela Ascani

Tavolo 2 | Taula 2

Terres vermelles (Performance)

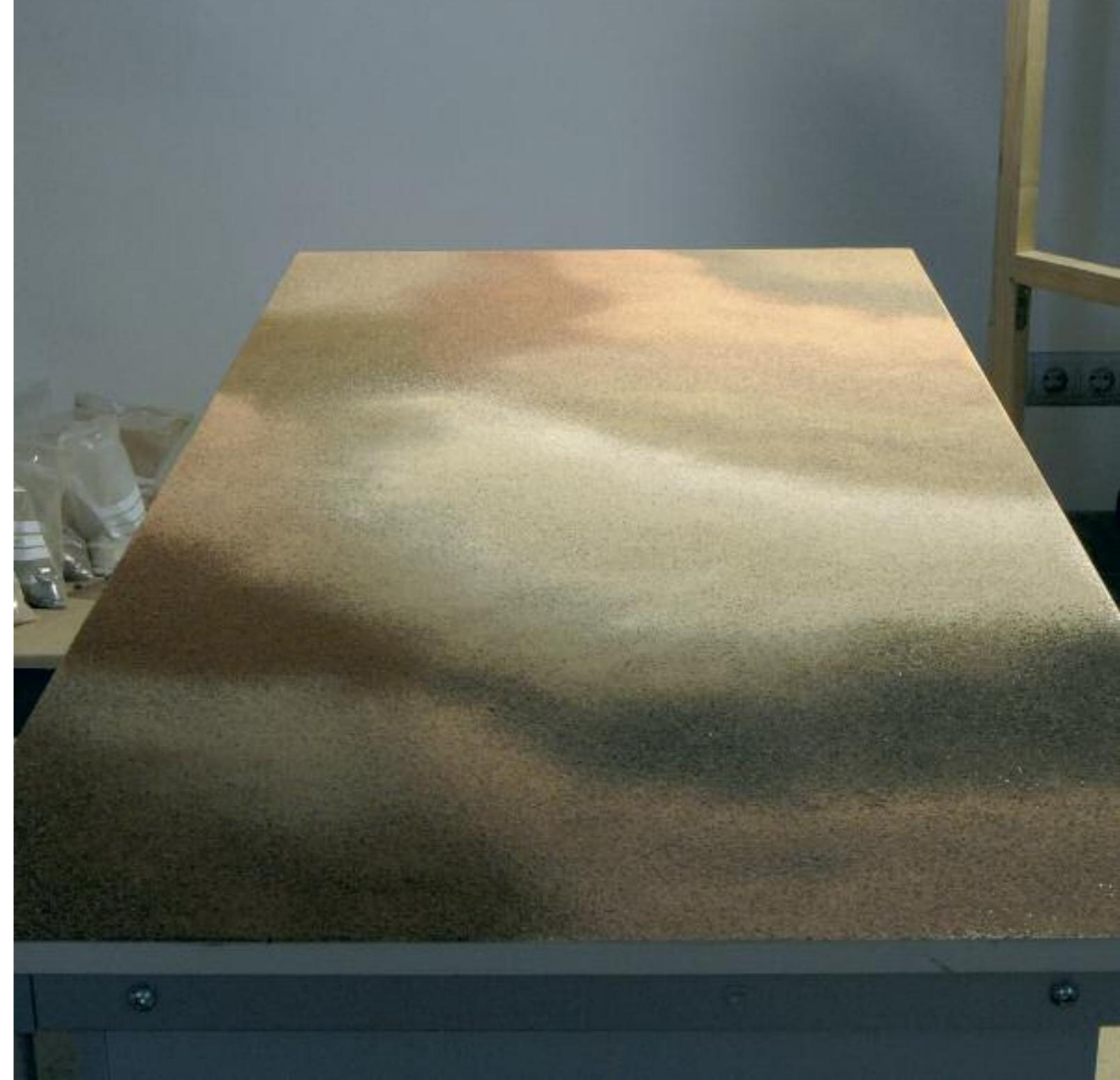
Emanuela Ascoli | 2017

Foto: Anton Roca

Tavolo 2 | Taula 2
Terres vermelles
Emanuela Ascani | 2017
Foto: Emanuela Ascani

Esplorazione | Exploració
Vies d'aigua [séquies i basses]

Esplorazione | Exploració
Vies d'aigua
Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració
Vies d'aigua
Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aigua | Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aqua | Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aigua | Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aigua | Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aigua | Foto: Emanuela Ascari

Esplorazione | Exploració . Vies d'aigua | Foto: Emanuela Ascari

Emanuela Ascari

camí sense sortida

2017

Partecipanti | Participants:

Aleix Vallverdú Palau

Martí Yebras Canyellas

Núria Roca Ramon

Jordi Tombas Roca

Casimiro Fernàndez Martínez

Albert Ferré Masqué

Cathy Boulière

Jeanne Ferré Boulière

Marc Caparó Roca

Pamen Ruiz Montserrat

Pau Caparó Ruiz

Dolça Caparó Ruiz

Anton Roca Ramon

Crida a la participació pública

Tot seguit les antigues séquies d'aigua per regar els camps, Emanuela Ascari, artista resident al Convent de les Arts fins al proper dia 20 d'octubre, ha pogut observar la manera en què es treballa la terra i les pràctiques agrícoles específiques del territori. Tema, aquest, que ha esdevingut central en el procés de recerca i creació que ha desenvolupat al llarg de la seva residència al Convent de les Arts d'Alcover.

Com a conclusió del període de residència, Emanuela Ascari us convida a participar en la realització d'un gest col·lectiu.

Les persones que ho desitgin estan convidades a fer una passejada des del nucli urbà de la vila en direcció d'una bassa poc llunyana, que està buida, per entrar-hi i omplir-ne l'espai rodó. Un cop plena la bassa amb les persones, l'artista realitzarà una fotografia com a testimoniança efectiva del procés de recerca i de creació dut a terme al Convent de les Arts.

Per tot el mes de novembre i coincidint amb les activitats programades, les reflexions visuals de la recerca d'Emanuela Ascari seran visibles al taller del Convent de les Arts.

Com participar en la realització d'aquest gest col·lectiu:
La cita és per dilluns, dia 16 d'octubre, a les 15.00 h a l'andana de l'estació de tren d'Alcover per encaminar-nos cap a la bassa.
(Temps de camí 10 minuts)

A les 15.30 h, ompliment simbòlic de la bassa amb les persones i realització de la fotografia.

A les 16.30 h, fi de l'acció i retorn cap a Alcover.

Per adherir-se, caldrà enviar un correu electrònic a l'adreça del Convent: conventarts@alcover.cat

Emanuela Ascari . camí sense sortida | 2017 | Foto: Aleix Vallverdú

Emanuela Ascari . camí sense sortida | 2017 | Foto: Aleix Vallverdú

Emanuela Ascari . camí sense sortida | 2017 | Foto: Aleix Vallverdú

TRACES OF A NOT PLANNED PROJECT
TRACES D'UN PROJECTE NO PREVIST

Apertura pubblica della residenza
Obertura pública de la residència
11 d'octubre de 2017

Foto: Anton Roca

Convent de les Arts | Associazione artéco
2017